

عکس/آخرین ولیعهد قاجار

۱۵ فروردین ۱۳۹۴ ساعت ۱۸:۵۲

محمدحسن میرزا فرزند محمدعلی شاه قاجار آخرین ولیعهد سلسله قاجار بود که پس از عزل احمدشاه از سلطنت به دستور رضاشاه از کاخ گلستان اخراج و از طریق بغداد به اروپا رفت.

محمدحسن میرزا فرزند محمد علی شاه ششمین پادشاه قاجار بود که به دلیل آنکه احمد شاه فرزند نداشت در شعبان ۱۳۲۷ ق به ولایت عهدی احمد شاه برگزیده شد.

محمدحسن میرزای نه ساله ۴۰ روز پس از خلع محمدعلی شاه از سلطنت در شرایطی که برادرش احمدشاه نیز هنوز به سن قانونی برای سلطنت نرسیده و کشور توسط نایب‌السلطنه اداره می‌شد به ولیعهدی انتخاب شد.

پس از رسیدن احمدشاه به سن قانونی و تاجگذاری، وی طی فرمانی محمدحسن میرزا را طبق سنت به فرمانروایی آذربایجان تعیین کرد اما وقوع جنگ جهانی اول و اشغال آذربایجان توسط نیروهای عثمانی و روسیه، مسافرت و اقامت ولیعهد در آذربایجان را به تأخیر انداخت.

وی سرانجام در سال ۱۳۳۳ ق با توجه به حضور نیروهای روس در آذربایجان عازم تبریز شد اما ناتوانی وی در اداره امور باعث شد تا در سال ۱۳۳۸ ق در پی قیام شیخ محمدخیابانی از تبریز اخراج و روانه تهران شود.

محمدحسن میرزا کسی بود که در بهمن ماه ۱۳۰۲ ش دوره پنجم مجلس شورای ملی با نطق او افتتاح شد؛ مجلسی که چندی بعد حکم سرنگونی سلطنت قاجار و تفویض سلطنت به پهلوی را صادر کرد.

در آن تاریخ در حالی که احمدشاه در اروپا به سر می‌برد و رضاخان هر روز بر قدرت خود می‌افزود محمدحسن میرزا به عنوان ولیعهد زمام سلطنت را در دست داشت و سعی می‌کرد مانع وی شود. نقل است که در ۱۵ فروردین ۱۳۰۳ احمدشاه طی تلگرافی از اروپا خواستار عزل سردار سپه از ریاست الوزرائی شد ولی مجلس با رد این پیشنهاد بار دیگر به سردار سپه رأی اعتماد داد و محمدحسن میرزا را بیشتر تحت فشار گذاشت.

سرکوب شیخ خزعل توسط رضاخان و انتصاب به سمت فرماندهی کل قوا توسط مجلس، موقعیت سیاسی او را بیش از پیش تقویت کرد و آخرین امیدهای محمدحسن میرزا را به یاس بدل کرد.

سرانجام در سال ۱۳۰۴ مجلس شورای ملی ماده واحده‌ای را مبنی بر خلع احمدشاه و سلسله قاجار از سلطنت تصویب کرد و حکومت موقتی را به رضاخان واگذار کرد. محمدحسن میرزای شکست خورده پس از اعلان مصوبه مجلس به دستور رضاشاه از کاخ گلستان اخراج شد و از طریق بغداد به اروپا رفت. نقل است که او پیش از اخراج خواستار ملاقات با رضاشاه شد اما رضاخان او را به حضور نپذیرفت اما مقرر کرد که مبلغ ۵ هزار تومان به عنوان هزینه تبعید به او پرداخت کنند.

محمدحسن میرزا در سال ۱۳۰۸.ش پس از فوت احمدشاه در پاریس نیز اعلامیه‌ای صادر کرد و در آن خود را پادشاه قانونی ایران اعلام کرد اما هیچگاه نتوانست به ایران بازگردد و در سال ۱۳۲۱ در لندن از دنیا رفت. عکس‌های زیر از آلبوم زندگی محمدحسن میرزا آخرین ولیعهد قاجار انتخاب شده است؛ عکس سوم این مجموعه مربوط به دوران ولایتعهدی وی در آذربایجان است و محمدحسن میرزا را در ضیافتی که به افتخار ژنرال یانوشکوویچ رئیس ستاد نیروهای قفقاز و سر کنسول روسیه ترتیب داده شده است، نشان می‌دهد.

منبع: فرادید

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۹۹۷۷/عکس-آخرین-ولیعهد-قاجار>